

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къыдэкы

№13 (21983)

2020-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЪЙИ
ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 29-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
къыхэтутыгъэхэр ыкчи
нэмикі къебархэр
тисайт ижүгъотэштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээзет

МэфэкI шыкIэм тетэу къизэIуахыгъэх

Лъэпкъ проектэу «Гъэсэнъигъ» зыфиорэм игъэцэкIэн къыдыхэлъята гъэу. Мыекуапэ щашыгъэ псэуальхэр мэфэкI шыкIэм тетэу тыгъусэ къизэIуахыгъэх. Ахэм ахэлэжъагь Адыгэ Республикаэм и Лышихъэу Къумпыл Мурат.

Юфтхабзэхэм къяблэгъагъэх Адыгэ и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр, федеральнэ инспектор шхъялэу Сергей Дрокиниры, министрэу КIэрэшэ Анзаур, депутатхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, кIэлэе гъэджэ соохчествэр, муниципалитетхэм къарыкыгъэ лыклохэр, кIэлэцыкIухэр ыкчи ныбжыкIехэр, нэмикIхэри.

Технопаркэу «Кванториум»

Апэрэ псэуальзэу мы мафэм къизэIуахыгъэхэр кIэлэцыкIухэм гъэсэнъигъэ тедээ ягъэгъотыгъэнэм фытегъэпсихъэгъэ технопаркэу «Кванториум» зыфиорэр ары.

Адыгэим и Лышихъэ зэхахъэм къышыгъиээз «Кванториумыр» къизэрэззэIуахыгъэмкэ кIэлэцыкIухэм, ныбжыкIехэм, къэзэрэуъюйгъэ постэуми игуапэу къафэгушуагь. Зыныбжь имыкъуъехэм ясэннаущыгъэкэ зыкъызэIуахын, лъэныкъо гъэнэфагъэхэмкэ шлэнгъэу алаекIельхэм ахагъэхон амал яэ зэрэхуугъэр анахь шхъялэу къыхигъэшыгъ.

— Урысыем и Президентэу Владимир Путиним къыззерию, сабый нэпчэ сэннаущыгъэ хэлъ, тэ, хэбзэ къулыкъухэм, кIэлэгъаджэхэм пишэрилъэу тиIэр аиц зыкъызэIуихынмкээ ИшыIэгъу тифхъуныр ары, — къыгуагь Къумпыл Мурат къээрэугъоингъэхэм закынфигъазээ. — Инновационнэ ИофшIэнэм ыкчи предпринимательствэм кIэлэцIуухэр ахэгъэнхэмкээ технопаркым амалышIуухэр къетых. Аицкэ шэпхъэшIуухэм адиштэрэ оборудо-

ваниери ахэм агъэфедэн алъ-
кIищт. Зыныбжь имыкъуъехэм
научнэ ыкчи техническэ лъэнин-
къохэмкээ шIэнгъэхэр зэрэгэгъо-
тынхэ, командэм хэтхэу Иоф
ашIэн амал яэ хъугъэ. Зэрэ Уры-
сые фэдэу республикэми зис-
нэхъат хэшикIышихо физилэ
специалист лъэнхэр ишыкIагъэх.
Ахэр арых Адыгэим, тикъэралы-
гъо инеущырэ мафэ лызыгъэ-
кIотэштхэр. ТиньбжыкIэхэм Иш-
ыIэгъу тафхуунымкээ мэхъянэ-
шихо зиIэ лъэнкъ проектэу «Гъэс-
нъигъ» зыфиорэр шIолтырым зэ-
рифэшIуашэу ѢштэгъэцакI, ин-
фраструктурэр зэттэгъэпсихъэ,
мы системэм зэрэпсау хэхъони-
гъэ юшIынэм тинаIэ тем. Та-
ицкIи арэущтэу Ѣштыщт.

(ИкIух я 2-рэ н. ит).

МэфэкI шыкIэм тетэу къызэIуахыгъэх

(ИкIеух).

Шыгу къедгъэкъыбин, мыш фэдэ кIэлэцIыкIу технопаркэр зыщагъэлэцIыкIу шьольырхэм якъыххын фэгъехыгъэ зэнэ-къокум Адыгеир хэлэжьагь ыкIи сомэ миллион 73-рэ субсидие къыратыгъ. Джаш фэдэу мы псэуальэм игъэпсын пэу-хашт сомэ миллион 65-рэ республикэ бюджетым къытуп-шыгъ.

Технопаркым мурад шьхыаэу илэр кIэлэцIыкIу техническэ хэхъоныгъэ ашыныр ыкIи ныбжыкIхэм шэнгээ-техническэ амалэу азкIэлхэр агъэфедэнхэ альэкъыныр ары. «Кванто-риумым» квантуми б къыдыхэлъягъэх: Промробоквантум, Биоквантум, Геоквантум, Аэроквантум, IT-квантум ыкIи Хайтек. Нахыжхэр ягъусэху кIэлэцIыкIхэм проектхэр зэхагъэуонхэ альэкъыщт, аш пае технологии пэртихэм ыкIи аужыре шапхъехэм адиштэрэ оборудованиер агъэфедэнхэ амал яэшт.

Волонтерхэм апай

Лъепкъ проектэу «Гъесэнгъэм» ишьольыр проектэу «Социальная активность» зыфиорэм игъэцекIэн къыдыхэ-

риумыр», ахэм гъесэнгъэ тедээ зыщизэргэгъотын альэкIыщт Гупчэр, волонтерхэм яIофшиIэн зерифэштуашу зэхацэн амал

зэхэм язэхэцэн волонтер организациехэр къызэрхэлажьхэрэр, яшIогъихо къызэргэгъакIорэр непэ обществэм ишкIагъ, — къы-

Иугарь республикэм ишац.

Республикэм шуаэх къыфахынным волонтерхэр зэрэпильхэр Адыгейим и Лышьхээ хигъэунэфыкIыгъ, ашкIэ нэбгырэ пэпчь фэрэзагъ. Сыдигуу яIофшиIэн арэущтэу зэхажээ ашыным зэрэшыгугырэр, аш да-клоу мы организацием хэтхэм та-пэки Iэпигуу зэргэгъотыщтыр ари-гуагъ. Гухэлъеу яIэхэр щыIэнгъэм щыпхырашынхеу, гъеххэгъешшухэр ашынхеу афельэ-гуагъ.

Волонтер яIофшиIэн ыпъэнкъокI Адыгейим и Лышьхээ ишхуафтын зыфагъэшшошагъхэм зэхахьэм ащафэгушуацхэр аратыжыгъэх. 2019-рэ ильэсүм мы зэнэкъокум нэбгырэ 97-рэ хэлэжьагъ, ахэм ашыщэу анах дэгьуу 10-у къахахыгъхэм Къумпыл Мурат шуафтынхэр аритыжыгъэх.

Сыд федэрэ лъэнкъокI ИIэпилэту къафэхырэ Адыгейим и Лышьхээ ныбжыкIхэр фэрэзагъхы ыкIи волонтер тхыльтэрэ статутэктэу «Адыгейим иволов-терхэр» зыфиорэмэ къыфа-гъэшшошагъхэр.

МэфэкI Йофхъабзэхэм япэублэ хъугъэх

Хэгъэгу зэошхом Теклонигъэр зыкызыдахыгъэр ильэс 75-рэ зэрэхъурэм фэгъехыгъэ мэфэкI

льягъэхээ зэхажхэм хэлжьагъ. Волонтерхэм Iэпилэту афэхуугъэнмкIэ 2018-рэ ильэсүм зэхажгээ Урысые зэнэкъокуу «Регион добрых дел» зыфиорэм Адыгеир хэлэжьагь ыкIи практик анах дэгъухэр гъэцекIэгъэнхэмкIэ ахьщэ Iэпилэту къыфатуашу. Федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм къахахыгъэ мылькумкIэ гупчэр ашыгъ, зэрифэшшуашу зэтырагъэпсыхагъ.

— Непэр мафэр мэхъанэхмо зиIэ хъугъэ-шIагъэхэмкIэ баи, а пстэури зэпхыгъэр лъепкъ проектэу «Гъесэнгъэм» зыфиорэм игъэцекIэн ары. КIэлэцIыкIу технопаркэу «Кванто-

щыгъ. Мы проектым джыри нахь зэпъэушъомбгъугъэн, аш къыхэлажьхэрэм, анахьэу нэмийкI шьольырхэм ялъикIохэм, япчъагъэ нахьыбэ шыгъэн фаеу ылъытагъ.

Гъесэнгъэ тедзэм и Гупч

АР-м кIэлэцIыкIу техническэ хэхъоныгъэ ашыныр ыкIи ныбжыкIхэм шэнгээ-техническэ амалэу азкIэлхэр агъэфедэнхэ альэкъыныр ары. «Кванто-риумым» квантуми б къыдыхэлъягъэх: Промробоквантум, Биоквантум, Геоквантум, Аэроквантум, IT-квантум ыкIи Хайтек. Нахыжхэр ягъусэху кIэлэцIыкIхэм проектхэр зэхагъэуонхэ альэкъыщт, аш пае технологии пэртихэм ыкIи аужыре шапхъехэм адиштэрэ оборудованиер агъэфедэнхэ амал яэшт.

Республикэм гъесэнгъэмкIэ исистемэ изытет нахьшу шыгъэнх, хэхъоныгъэ ышыным Гупчэр зэрэфэйорышIэштэй Адыгейим и Лышьхээ пеублэм къыуагъ. Лъепкъ проектэу «Гъесэнгъэм» зыфиорэм къыдыхэлъягътэгъэ лъэнкъю пстэуми ягъэцекIэн Адыгеир чанэу зэрахэлажьхэрэм шьольырхэм мэхъанэшко илэр къыхигъэшыгъ.

— Къэралыгъом ишац шиIэргэлэцIыкIу къыгъэууц-гъэмкIэ, кIэлэгэдэжэхэм ягъэхъазырын фытегъэпсыхъэгъэ научнэ-технологоческэ базэ шьольыр пэпчь щыгъэпсыгъэн фае. Ар республикэм ишдэгэцекIэн фытегъэпсыхъагъ мы Гупчэм яIофшиIэн, — къыуагъ Адыгейим и Лышьхээ. — Анахьэу тинаIэ зытедгъэтын фаер кIэлэгэдэжэ ныбжыкIхэм ягъэхъазырын ары. Зисэнхьят шIу зылэгъурэ, хэшIыкIиши фызиIэ педагогхэр тиIх. Ахэм яIуагъэкIэ зэнкъо-куу ыкIи олимпиадэ зэфэшхъафхэм тикIэлэдэжас-кохэм теклонигъэхэр къа-цидахых, тиреспубликэ ишкIахыгъэ арагъяIо. Гупчэм иккызэIуухынкIэ джыри зэ сышууфэгушIо, шIуигъэхъагъэхэм къацы-мыкIэу ыпэкIэ шIульы-котэнэу шIуфэсэIо.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тирихы-гъэх.

Узым зыщышуухъум

Роспотребнадзорым Адыгэ Республикаемкэ и Гээорышапэ ипащэу Сергей Завгороднем кызыэритьрэмкэ, гриппым ыкчи пэтху-иутхум Адыгейим зэрифэшьуашэу гүнэ щыльафы. Узым нахь зыщиушомбгүрэ уахтэр къесыгь, ау сымаджэ хъугъэхэм япчагъэ гурит шапхъэхэм аблэкыгъэп.

Непэрэ мафэм ехъулэу гриппыр нэбгырэ 77-мэ къяутэкыгь, ахэм ашыщэу ильэс 55-рэ зыныбжыгъэ бзыльфыгъэм идунай ыхъожьыгь. Зерагъэунэфыгъэмкэ, аш гриппым пэшүеклорэ вакцинэ зыхаригъэлхъэягъэп. Къхэгъэштыгъэн фае джыре уахтэм пистэури зыщышынэрэ коронавирусыр республикэм зэрэчамыгъэунэфыгъээр.

Сергей Завгороднем кызыэритьрэмкэ, мыгъэ гриппым пэшүеклорэ вакцинэр зыхальхъагъэр республикэм щылпээрэм ипроцент 40-м клагъехъагь. Аш иштуагъэкэ къесымеджагъехэм

япчагъэ нахь макэ хъугъэ. Санитар врач шъхваэм кызыэрхигъэштыгъэмкэ, республикэм джыри вакцинэ йэклэл, гриппым ыкчи вирусыкээм алешүеклонхэм фэшээзкэми прививкэ ашынену къяджагь.

— Вакцинэ зыхээзильхъагъэхэм гриппыри коронавирусыри кызыятэкыкэ, нахь пынкынэу зэрэнэкын альэкыщт. Ахэм якъежыкэ, яншанхэр зэфдэх. Аш кыхажкэй цыфым ипсауньгээ изыттэй кызызэшынкъуагьгу зэрэлтийн специалистхэм адэжь зигъэзэн фае. Ежь-ежырэу зигъэхъужынену

хэти рерэмгъажь, — кыыуагь Сергей Завгороднем.

Аш кызыэритьрэмкэ, охьтэ кэлкэм кыыклоц коронавирусым зыэрэршыуухъумэшт амалхэр зэрытхэ тхъапэхэр кыдагъэхъэштых. Ахэр республикэм ит организацихэм алэклагъэхъащтых.

Псауныгъэр къэхуухумэгъенмкэ Дунэе организацием (ВОЗ-м) кызыэритьрэмкэ, блэкыгъэ ильэсэм итыгэгъээзэ мазэ Китайм ит къалэу Ухань щылпэухэрэм ашыщхэм кызыхъэгъээр амышэу тхъабыл плтыр-стыр къяузыгь. Алерэу

къесымеджагъэхэм пысм кыыхэкыгъэ гъомылапхъэхэр альфагъэу агъэунэфыгь. Коронавирусэу 2019-nCoV узым экспертихэр зердэжагъэхэр. Ар гриппым фэдэу цыфым къеузы. Коронавирусым епхыгъэу

«линие плтырым» Краснодар краим тоф щешэ. Телефон номерэу 8(861)2593522-м төрэм мы узым фэгъэхъыгъэ къэбарэу зыгъегумэкырэр кылэклагъэхъащт.

(Тикорр.).

Шъольырхэм ашытегущыгъэх

УФ-м и Президент кышигъэгъэ Джээсалтээм кызыэрэштигъэу, Конституцием зэхъокынныгъэхэр фашыгъэх. Аш зэрифэшьуашэу тегущыгъэхэм, къэралыгъом щылпэухэрэм яеплыкгэхэр кыраго-тыгъинхэм фэши тофыгъэх куп зэхащагь.

Дунэе Адыгэ Хасэм и Президентэу Сэххурэкью Хъаутий аш хагъехъагь. Мы мафэхэм ар Адыгейим щылагь, общественнэ организацихэм, нахыжхэм я Совет ялтыклохэм, ветеранхэм зэлукэгъу адырилагь. Тофхъабзэм хэлэжьагь тофшэнэм и Лыхъужэу, тхэкэ цэргийоу Мэшбэшэ Исхъакь.

— Тофшэнэм купэу зэхащагь ишшэрильхэр УФ-м и Президент кыгъэуцүгъэх. Зэхъокынныгъэхэр зыфдэштхэр итгээхтэйгъэу кыылотагъэх, купым гухэлзэу фырилэр нафэ кышигъэгъэ, — кыыуагь Сэххурэкью Хъаутий. — Шъольырхэм ашыпсэурэ цыфхэм яеплыкгэхэр кыдэлтэйтэнхэр, ахэр зэфэтхыссыжынхэр типшэриль шхъа.

Къэралыгъом ишшольырхэм ашыпсэурэ цыфхэм афэгъэхьтээ зэхъокынныгъэхэм зэхэсэгъом хэлэжьагъэхэр атегущыгъэх. Министрэхэр ыкчи УФ-м и Правительствэ ипащэхэр Къэралыгъо Думэм зэригъэнэфэштхэми игугу къашыгь.

Общественнэ организацихэм япчэхэм гъэсэнгъээм, нэмык лъэнэхъохэм зэхъокынныгъэхэр афэшыгъэнэм епльыкгэу фырилэр кыраго-тыгъигъэ. Еджапгэхэм класснэ пэшэнэгъээр психологохэм аратынэр игоу тофхъабзэм кыышхагъэшыгь, сыда пломэ ахэм егъэдэжэн сыхыатхэр аратынхэрэп, арышь, кэлэлэджаакло пэпчь хэушхъафыгъэу тоф дашэн амал ялэшт.

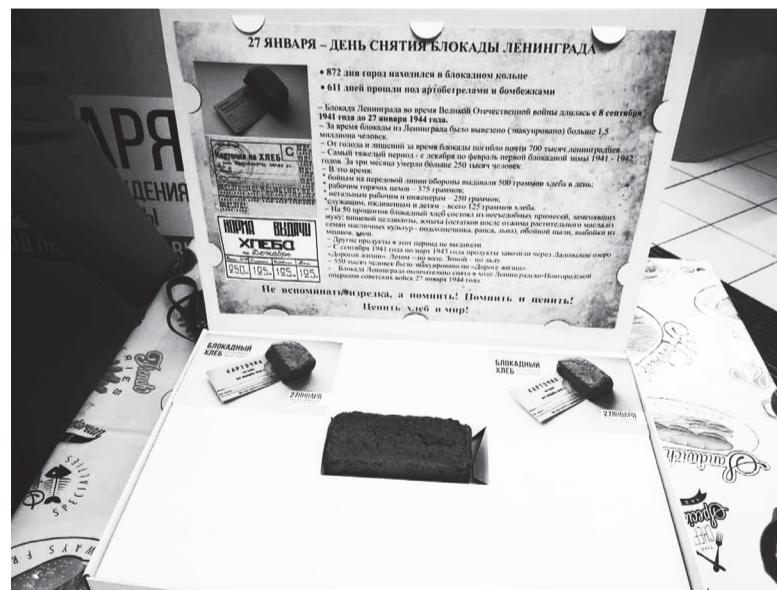
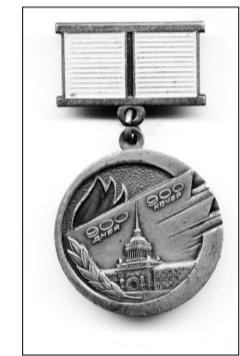
Зэхэсэгъом кызыэрэшхагъэшыгъэмкэ, мыш фэдэ еклонлакэм шогъэ гъэнэфагъэ къыхыщт. Шъольырхэм ашыпсэурэ цыфхэм яеплыкгэхэр кыраго-тыгъинхэ альэкы. Тапэкэ зэхъокынныгъэхэм зэфхэхыссыжышүхэр кызыэракгэлтэйклоштыр зэдьраштэу къыхагъэшыгь.

Зэхэсэгъом зыщытегущыгъэгъэх тофыгъохэм, агъэхъазырьтээ предложенихэм тофшэнэм купыр ахэпльэшт.

ГҮҮНЭЖЬЫКЬО Сэтэнай.

Егъашгэх тыгу илъыштых

АР-м экономикэ хэхъоныгъэмкэ ыкчи сатыумкэ и Министерствэ кэлшакло фэхьи «Блокаднэ хъалыгъу» зыфиорэ шэжжэ тофхъабзэр Мыекъуапэ дэт тучанышхо ыкчи сатыушыгъэ гупчи 10-мэ ашыкыуагь.

Зэо ильэсхэр кызыытотыкырэ тхыгъэхэр ыкчи сурэтхэр зытэт къэгъэлъегъонхэр тучан чэхъял-пэхэм къашызэуахыгъэх. Во-

лонтерхэм тарихын изы нэклуб-го къэлдэсхэм агу къагъэ-кыжыгъигь.

Ленинград фашистхэм къы-

задыххээм аш дэубытагьэ хъу-гъэ цыфхэм кынэу ашчыгъэр, лыхъужжынгъэу къахэфагъэр къэгъэлъегъонхэм къауатэ. Мыш фэдэ шэжжэ тофхъабзэхэм ятамыгъэ хъугъэ хъалыгъу бзыгъэм узэригъэгупшысэрэр бэ. Сыда пломэ, хъалыгъу грамми 125-рэ зы нэбгырэм төфэу афагошытгэхэм цыфхэр зэржэштэгъэхэр пыгъгупшэнэу щытэп. Гъаблэм ыпк кыкыкыгэ нэбгырэм 700-м ехъумэ ядунай ахъожыгъягь.

Алэе емыблэжхэу Хэгъэгүм ишхъафитынгъээ фэбанэхээзэ фэхьиэхэм лыхъужжынгъэу зэрхагъэр егъашэм тарихын хэклюгэштэп. Ныбжыкылэхэми нахыжхэм тарихын инэклуб-гохэр ашымыгъупшэнэмкэ мыш фэдэ тофхъабзэхэм мэхъаншхо зэрялэр зэхэшаклохэм къыхагъэшыгь.

ЖЭЛДЭШЭ Рузан.

Мазэм тофхъэбзабэ зэхащэшт

Дээ къулыкъушэхэм хабзэр амьуконох, правэм ыльэныкъох эхэм яшэнэгъэхэм зыкъягъээтигъэнэм атегэпсэхъагъэу Мыекъопэ гарнизоным идээ прокуратурэ тофыгъэхэм дээ частхэу къяпхыгъэхэм ахэтхэм язэкъогъэуценкэ 2020-рэ ильэсэм мэзаем тофхъэбзэ заулэ зэрахьащт.

Дээ къулыкъушэхэм ахэм яунахъохэм арьсхэмрэ алае дээклолхэр зыдэштээ чыпгэхэм, дээ къэлэц цыкыуухэм юридическэ консультацихэр ашызэхаш-щих. Дээ подразделенихэм хэбзэуконох гъэхэр ашамышынхэмкэ офицерхэм адэгүшчийтэй.

Мыгъэрэ тофхъабзэхэр зыфгэхъыгъэштхэр дээ

куулыкъур щынэгъончэу зэрахьыщт шыкыгэ, егъэз-гъэ тоф хэлзэу бзэджэшагъэхэр зезыхъэхэрэ пшэ-дэкыжэ зэрарагъэхъыщтыр ары.

Мазэм кыыклоц дээ къулыкъушэхэм, цыфхызэрхийх лекциихэр, 1энэ хъурахэр, уччэхэм джэуапхэр къазыщаатижыщт пчыхъэзэхъэхэр афызэхашштых. Мыекъопэ гарнизоным идээ прокуратурэ тофыгъэхэм къафэйорышээрэ учрежденихэм рэхъатыгъээр ашамыуконохмкэ упчэхэу цыфхэм ялэхэм джэуапхэр къаратыжыщтых.

Гүгъап! Э къэзытыгъэ унашьу

Тапэкіэ къералыгъом щыгъецкіэгъэн фэе Іофыгъохэу Владимир Путиным Федераль-
нэ Зэлукіэм зызыфегъазэм кыlyагъехэм ащыщ ублэпіэ классхэм ащеджэхэрэ кілэцьыкы-
хэр зэкіэ еджапіэхэм ащағашхэхэу зэрэрагъэжъэштыр.

Апэрэ классхэм къащегъезжъагъэу япллэнэрэм нэс арьс еджаклохэр ыпкіе хэмийльэу агъашхэнхэм пэуагъехъащ ахъщэр федеральнэ, шъольныр ыкчи чыпкіе бюджетхэм къахагъэккышт.

ШхэпІэ зэтэгьеэпсыяхъягъэхэр зиэ еджапІехэм кілэджеекло цыклюхэр къэклоре ильэс еджэгъум къышыублагъэу ыпкэ хэмийльэу ащаагъашхэхэу рагъежьэшт, шхапІехэр зимыІехэм кафехэр, буфетхэр, ахэм ящиковынхэе инфраструктурээр 2023-рэ ильэсэым нэс ащаагъэпсынхэ фае. А унашьор бэмэ агурихыыгь, зигъот мэкэ унагъохэр, сабыибэ зыптухэрэр ыгъэгушуягъэх. Непи ащ фэдэ унагъохэм хабзэр ІэпүІэгъу къафэмыхъо щытэп, ау юфшланІэ зимыІэ ныхэу, зилэжьапкэ мыинэу щылэри makІэн.

Зимы Іэм дэІЭпы Іэх

Хэбзэ ахъщекіе кіләцыкү-
хэр еджап!эхэм зэрэцгээ-
шхэштхэм тытегуышы!ээ бэрэ
лоф зыш!эгъэ кіләэгъаджкуу
джы пенсием щы!э С. Шъяо-
жьым къы!уагъэм ззоуж лъэ-
хъяныр угу къегъек!ыжы:

— Я 50-рэ ильэсчэм сышнахыжь еджаплэм чөхьэгъагь. Еджэным егугъуштыгь, итхыльхэм танигъэснтигъэп. Мафз горэм ащ кыымэфэ пэо фабэшыгъэу къэкложыгъагь, нэужым лъэкъопыльхъэ фабэхэри кыратыгъагъэх. Тянэ ар дэгьюу зереджэрэм пае еджаплэм кыифищэфигъэхэу ары кызыэрэтигъагъэр.

Щылакір къиныгъэ, ләжап-
кіэр мәкілгъэ, унагъохэм са-
быйхэр бэу арысыгъэх. Пало-
ри, лъэкъопыльхъэхэри сыш-
нахыжъ къызқыратыгъағъэ-
хэр къызыдгурлыагъээр ины
тызэхүар ары. Тяң аш төукы-
тыхъэштыгъэн фае, ау сабыеу
къызэрратыгъэр гушлощтыгъ.

фэу колхозым лэжьакло кло-
щтыгъэх, Іэпүіэгту къазэрара-
тырэм ыгъэразэхэу ежхэри
Іофишаным егугүүштэгъэх

Джы тызхэт ухатэри псын-
клагъоп. Сабыйхэр бэу кызыз-
рыхухъэхэрэ унагъохэр макэ-
хъугъэх. Ахэм ящыкэгъе постур-
зэрягъэгъотыгъуаими цыф-
хэр зэтырелажэх. А зэптсэуми
къахэкіеублэпіе классхэм
ащеджэрэ кілэлцыхуухэм ара-
гъэшхыштыр хабзэм афитынэу
В. Путиным кызызэриуагъэр
ягуале хъугъэх.

«ЗэкІэмий яамалхэр зэфэдэ-

хэп, ау зэфэдгээрдэнхэ фае, — кыбыгы Президентым. — Кыаэкіексээрэ ахьщэр мазэм изымыгъекүшүхэрэ унагьохэм ашыгсэухэрэ кілэлцыгүхэри, ахэм янэ-ятэхэри аш төүкитыхэхэу, ау ясабый ышхы-щтым төфэрэ ахьщэр фатын амыльэкіе зэрэххүрэр тэрэ-зэп. Зэфэгъеднэгъэм мэхья

нэ и!».
Зисабый игъом зэрагъэшхэ-
щтыр, къызэрэцьмык! эштыр
зышээрэ ны-тихэр юфышэ дэ-
кынхи альэкыщт. Лэжьапк! эу
къахырэм щыщэу як! элэцьи-

къухэм апэуагъахъэрэми ха-
гъэхъошъущт.

Дырагъэштагъ

Сабыйхэм ягъэшхэн, кіләе
гъяджәхэм яләжапкы зехъокыныгъэхэр афашихүеу
В. Путиным макъе кызызригъэ-
гуъэм еджапіләхэм іоф аышы-
шыләрә пастәумә дырагъыштагъ.

зынчары тастуумы дырыг шытага.

Лоғыртъохэр кызызера лыттара
хэм епплыккэу афырлар шыхъе-
ихыгъэу къээзымыгъягъэхэри,
ягуалеу яеплыккэхэр кызы-
лотыккыгъэхэри щылэх.

— Еджпэлэ шхаплэхэм Путиним къарилолгээгээ пстэури зэхэтхыгээ ыкли тыгу рихыгээ, — elo къэлэ еджаплэхэм япашщэхэм аашиш. — Мы уахьтэми кіэлэеджэкло цыкликухэр тэгъашхэх, чыпэ бюджетым илэпийлэгъуи къытльээссы, унэгъо лужкухэм къарыкырыэ сабыйхэм іэпүйлэгъу къафэхъух. Тапэкіэ шхаплэм хэдгъяахьо тшлонгъу, столхэмрэ пхъэнтлэклихэмрэ зэблэтхъунхэу тыфай. Хабзэм ахьщэ еджаплэхэм къафитлупщымэ, ар зыхэтлхъбан дае тыкъэнештэп.

нас түквэнэштэй.

Урысын ишъольырхэм арлыт еджаплэхэм зэкэми а 1 — 4-рэ классхэм арлы кэллэцыкүхэр ыпкіе хэмьльзүү къэклорэ ильяс еджэгүум къышгэжъэжьагъэу зэрагъэшхэштхэр сабыйхэми, ны-тихэми, кэллэе гаджэхэми агу риҳыыг.

Сабыйхэм яңыкүлгөм кыншыгъэжъягъеу хабзэм ынаале кызызэратетыр, іәпүілгү кызызерафхұрәр ықиқи кызызериухұм мәхәрәр кызызагурылокт, ежъхеми язызарданға салып алған шын.

ми якъералыгъо шу альэйщт.
Унагъохэм ыкы сабыйхэм
хабзэр кызызэрадэлэпсы! Эрэм
ильэсэу кыихъагъэм кызыше-
гъэжъагъэу хагъэхъуагъ. Сабый
еджаклохэр ахъщэ хэммыльэу
зэрагъэшхэштхэри унагъохэм
!Эпсы! Эгъу зэрафэхъухэрэ си-
стемэу агъэцаклэрэм изы лахъэу
В. Путиным ылъытагъ.

ПЧАГЬЭМЭ УЗЭРАГЬЭГУПШЫСЭРЭР БЭ

Ижыкэ кыищегъэжьагъэу унэгъуаклэм щигушукхэу хабзэ. Шъхадж иамал ельтыгъэу ахэм квафэлабэ, нахыжъхэм зэрафэлъэкэу ныбжыкхээм Іэпылэгъу афэхъух.

ЗАГС-м и Гъэлорышланлэу Адыгейм щылэм къызэрэштылагъэмкіэ, аужыре ильэсхэм унагъом имэхъане зыкъегъэлэтыгъэним къэралыгъом ына-лэ нахъ тыригъеты хъугъэ. Ау аш пае къэмынэу демографием изытет гумекъыгъо шъхъаляу непэтилэхэм аащыц. Тикъэралыгъо щыпсэухэрэм унагъом уасэу фашырэм къызэрэштылагъэр тинэ-

рылъегъу. Ар къаушы-
хъаты зызэгозытхэхэ-
рэм, сабьеу къэхъухэрэм
япчъагъе къызэрэшыкla-
гъэм.

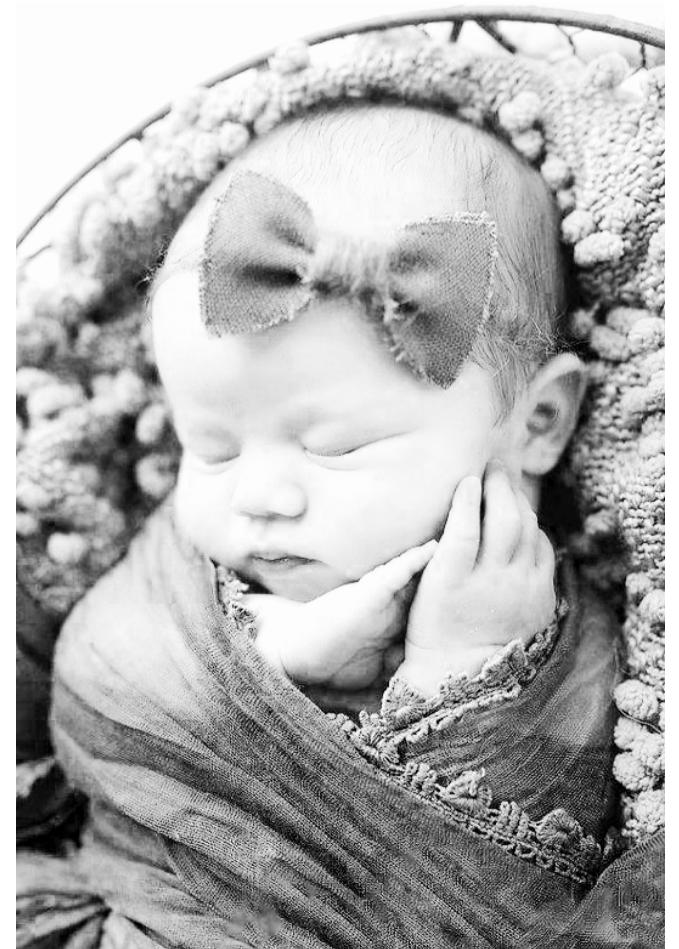
2019-рэ ильэсым зэ-
шьхъэгъусэ зэфхъубъэхэу
нэгбыре 2242-рэ зэгуат-
хагъэх. Ар 2018-рэ ильэс-
сим егъэпшагъэмэ, 156-
кэ нахь makl. 2019-рэ
ильэсым зызэгозытхыкы-
жыхъэрэм япчъагъе хэ-
хъугъагь. Зэхэкыжыгъэ-

хэр 1692-м нэсигүй, 2018
рэ ильэсүүм ахэм ячын
гээ 41-кэ нахь мэklагь.
Сабыир унагчом къыз
зихуухъэкэ насыптыр къыз
зыдихъэу адыгэмэ альбын
тэ. Аш цэү фаяусыщтын
мэхъянэншо раты, Ѣылж
ныгъэ гъогоу ыкlyщтын
ащ рапхы. Блэкыгъэ ильэс
сүм республикэм сабын
4243-рэ къышыхъугь, шъээ
жъьехэр нахыбагъэх
Шъэожъыемэ анахъэ

афаусыгъэх ціәхэу Амир, Тимур, Испъам, Денис, Артем; пшъешъэжъеҳем — Ясмина, Анастасия, София, Сэтэнай. Нахъ маклэу аусыгъэх ціәхэмн тақීупчагъ, пстэуми афэ-мыдэу аусыгъэх ціәхэу Алмаз, Сулейман, Торн, Эмиль, Мэзэнэф, Нал-мэс, Ирсана, Элиф, Эс-миральда.

Унагом зэгүрьёныг тэргүүтэй илъяныимкіэ, ныбжыкі эхэр зытхээгээ тьюгом мэхъянэу ежъэмкіи обществэмкіи илэрхийлийн көмийн федизээу къагуры-ионыимкіэ ЗАГС-м икъулыкүшшэхэм тоофшэнэ шко агъэцакіэ, тоофтхьа бзэхэр захашах.

ШХОНЧЫБЭШІЭ Рузан.

МэфэкI къыдэкIыгъу

ПЭНЭШЬУ ХАЗРЭТ: «Синасып фыгуцэп»

Адыгэ тхаклоу Пэнэшьу Хазрэт къызыхъугъэр 2019-рэ ильэсүм ишишъхъэу мазэ ильэс 85-рэ хуугъэ. ИмэфэкI ехъулэу ащ творческэ юфшагъэу илэм ианах тхыгъэ дэгъухэр къызыдэхъэгъэ поэтическэ тхылъыкIэ къидигъэкIыгъ.

«Провожаю солнце» — джары усаклор ащ зереджагъэр. Къыдэхъэгъэ усэхэр тлоу гошыгъэх: урысыбзэкIэ тхыгъэхэр ыкIи адигабзэм ильхэр.

Гъашэ зыгъэшIегъэ тхеклоу усаклор Пэнэшьу Хазрэт щыIеныехъэр, мэфэ ошухэри, аукыпкъэм, щечыгъое къинигъохэри иильсхэм ахтэгъэх. Ау лIым щыIеныехъэм щэлэгъэшху, пытэгъэ-гушуагъу фыриагъ, сидигъу зызымыхъожьыт ныбджэгъухэри, гупсэ цыфхэри — ныкыльфыгъэхэр, лахылхэр, иунэгъо дахэ — ыкъохэм ыкIи икъорэльф цыкIу-хэм яфбагъэ ыгу зыкIи агъеплыкъуагъэл, икIесэ поэзием готэй игущыэ ин къылоныр, тхэ-

ныр, гупшисэнр фызэшIокыгъ. Сборнику «Провожаю солнце» зыфиорэм Пэнэшьу Хазрэт цыфым ышыхъэ къырыклоштым игумэкI зэлъиштагъэу гупшисэхэр къыщироитыкIыгъэх, гур зымыгъэплыкъорэ шуульэгъу лирикэм чыпIэ щифишигъыгъ, тидэрэ чынальни щыпсэурэ цыф акылышIоцэриохэм игуапэу афэусагъ. Тхаклом мэфэкI къыдэкIыгъорэ зэкIэ цыфышIуххэу адыгэхэм ыкIи нэмийкI лъэпкъхэм ашыщхэм, усэхэр, лъэгъу литературэрг зигунсхэм зерафигъэшIуашэрэ кIигъэхъыгъ.

Хтылым игущылапэу «Слово о поэте» зыфиорэр зытхыгъэр Москва дэт Литературнэ институтын икIэлэгъэдже шхъялаэу Т. А. Архиповар ары. Пэнэшьу Хазрэт кIелэцыкIуго гупсэф зеримыгъэхэр, а уахтэр заокIэ, гъаблэкIэ, нэпсыкIэ зэрэпкъэгъагъэр къыщело. Ащ къыхакIу Хазрэт гужьогъэ хъазырэу къоджэ ублэпIэ еджакIем зэрэчIэхъагъэр, етланэ къутырэу Городском кIозэ шIеныехъэ зэрээригъэгъотыгъэхэр, кIелэ егъеджэ сэнххатыр къыхихи Адыгэ кIелэгъэдже училищим

зэрэщеджагъэр, кIелэгъаджэу иккуаджэ юф зэрэшишIагъэм зыкIигъотыннымкIэ ишIуагъэ къизэрыкIуагъэр Т. Архиповам гущылапэм къыщиуагъагъ. Ильсхэм ар нахь Iушэу, губзыгъэу, шу зыгу иль цыф зафэу зерашыгъэр щыкIигъетхыгъ. Хэгъэгэ зэошху блэкIигъэми илэмкъэлъэмакIу эзхихыгъэр ыкIи гузэжьогъу зыхэтигъэхэр щыIеныехъэр нахь лъэшэу шу зыгъэлэгъетхыгъ. Тхаклор юфыр зикласэу зэрэштыр, ар зеришэн шхъяагъэр къыхигъэшIыгъ.

Ау пшъерьлы шхъялаэу, мурад инэу ХазрэткIэ сидигъу щытгъэхъэр ыкIи къэнэжъырэр — усэ гущыIэр, поэзиер, творчествэр арэу зэрэштихэр тибашIээз, Пэнэшьур игухэль пэблагъэ зэрэхъуштым мышшыжъэу зэрэфкъуагъэм, Москва Литературнэ институтын иеджэн зэрэлтигъэкIотагъэм, зыкIэхъопсыштыгъэ усэныр игьорьгъу ыIэ зыкIэхъирхыгъэм, ипоэтическэ сатырхэм пки шууши ыIэ зэрэхъугъэм мы тхылъыр шыхъат афэу Т. Архиповам ыльтыгъ. Апэдээ Пэнэшьу Хазрэт къыхиутыгъагъэр «Генрих Гейне» ыIоу нэмийц усэклошхор

къызыхъугъэр ильэси 100 зэрэхъугъэм фэгъэхъыгъагъэр ары ыкIи егъэжъэлэ мэфагъ. Еджэгъу ильсхэм Москва щигъэкIуагъэхэр къызшхъэпагъэх, зэчий дахэу хэлъыр къышуухъатыгъ.

1967-рэ ильэсүм къыщегъэжъагъэу Пэнэшьу Хазрэт кIелэцыкIуухэм апае тхылъхэр къыдигъэкIуухэу ригъэжъагъ. Ахэм чыпIэ гупсэм идэхагъэ, ныдэльфыбзэм илэшIуагъэ, фольклор мэккамэхэр, сэмэркъэ шьлабэр ашызэхэошIэ. Усаклор къытешIэгъыгъэ дунэшхом ахэм анэкIэ хэлпээ, гушуагъор къетэкIохъыгъ, щыIеныехъэр зэфдэкIэ шIогъэшIэгъон ыкIи а зэкIэ къеуатэ усэкIэ. Ауээ тхаклом итворческэ жыккяащэ нахь зетеуцо ыкIи зыкызызIуухэ: усэхэр, усэ-пышсэхэр, баснэхэр, рассказ мыинхэр ыкIи балладэхэр етхых. Тхъэм къыхилхэгъэ зэчийр зеримыгъэхъаулыгъэр, имурад фэшшипкъэу ащ зэрэфкъуагъэр, усэным фэлэпэлэсэу игущыIэ уасэ илэ зэрэхъугъэр итхыгъэхэм, ипрозивнэхэм нахе къытфашы. «Синасып фыгуцэп!» — elo Пэнэшьу Хазрэт къыгъэшIэгъэ

ильсхэм арыгъэлжъээ, игугъэ инхэр къызэрэхъугъэхэм агъэрэзжъэу. Етлани гупсэхэс орхэм зэрахъэу къело усаклор: «Семыззэу сифэкшт сэ тыгъэм!»

Гүшүэлм идахэрэ ифабэрэ ипоэтическэ сатырхэм зэрилэхээ къеу ахепшэ, мэусэ икласэш щыIеныехъэр, цыф цэриохэм агъэгушху афэусэ, афело гүшүэ анахь фабэхэр кIелэцыкIу гүкъэбээ дэдэхэм, ыгукIэ ежыри адэкэхъэу.

Тхаклоу Пэнэшьу Хазрэт тыфэльдо псауныгъэ илэ имурад хэхыгъэхэр дахэу пхыришынхэу, тхылъыкIем «Гъогу маф!» фэтэло.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Къыхэтыутыгъэм иджэрпэджэж

Щылэ мазэм и 14-рэ тигъэзет къыщыхэтыутыгъэ шIеныехъэлжъэу Цуекъо Алый итхыгъэу «Адыгэ лъэкъуацIэхъэмрэ тамыгъэхъэмрэ» зысхъхэр. Статьян икIэхъым гъэзетеджэхэм Алый зафигъэзагъ «тхыгъэм еджэхэрэм ситхылхэм зилэкко тамыгъэ дэмытхэм ар гъэзетым къагъэхъынэу съкъяжэ» ыIуу.

Ащ ыуж редакцием къэкIуагъ Джэджэхъаблэ щыпсэурэ Туцожь Москэ. Лъэлоу илагъэри Алый зигугуу къышыгъэ лэкко тамыгъэхэм япхыгъ. Москэ къытигъэлэгъэтугъ Туцожь лэакъор къызыткыгъэу нахьжъхэм къаотэжъырэм тхыгъэу ятэшэу Туцожь Ахымэд ыкъоу Анзаур 1988-рэ ильсхэм ытхыжъыгъэр («родословнэр» зыфалорэр). Ащ имызакъоу, ялэкко тамыгъэу къагъотыгъыгъэри къытигъэлэгъэтугъ. Мары ар зыфэдер:

Мыш дэжэхэн къэлгъэн фае лэакъом итарих щыщэу анахь шхъялэр, ялэууххэм къанаъэсэжъыгъэ. Москэ къызэриорэмкIэ, ятэу Туцожь Мыхъамодэ къыиотэжъыщтыгъ мыхъэр ялакъоокIэ Къэбэртае 1840-рэ ильсхэм ыпэкIэ къыкIыгъэхъэу, Туувэжэ альэкъоцIагъэу. Ахэр зытекIыгъэхэр ятэжь пашъэу Лъаш зэрэштыгъыгъэр ары. Къэбэрэу къафалотэжъыгъэхэм атетэу зэрэхъыгъэмкIэ, апэ мыхъэм псэупIэ афэхъуагъыгъэр куаджэу Тэтэрхъаблэ зыфалоштыгъэр (Гъобэкъуа щыщхъуагъыгъэр) ары, колхозэу Лениним ыцэ зыхыштыгъэм ифермэу N 1-рэ зидэштыгъэ чыпIэр. Ащ псэнүэу щезигъэжъэгъэзэ Лъашэ къуиту илагъ — Бабухыре Таорэ. Ау унагъом аши рэхъатыгъ щигъотыгъэр. Адыгэ лэлэпкъым къинэу ылэгъуагъэхэм ашыщэу тарихъым къыхэнгээгэ тхамыкIагъом ахэр хиубытагъэх. 1856-рэ ильсхэм адэжэ Тэтэрхъаблэ полковникэу Геннинг иотряд зызэрхъом, Лъашэ ыкъуиту ашхъэе рахъижъежы куаджэу Тэтэрхъаблэ дэтысхъэгъагъэх. Щылаклер тэлкIу зыпк зеуцожъым, Гъобэкъуа къыгъэзэжъыгъ зэшилтум язым — Бабухы. Ащ текыгъэхэр Гъобэкъуа къыщыхъуагъэх, щепсэух.

Тэ гүшүэлжъу къытфэхъу гээ Мосэ зыщыш лэакъоу непэ Джэджэхъаблэ щыпсэурэр зытекIыгъэр Туцожь Тай ары. Тао нэбгыриеу текыгъэхэм Туцожь лэакъом Джэджэхъаблэ зыщырагъэшшомбгүгъ. Ахэм ашыщыгъ тэ тихъэлжъэ Мосэ ятэжъуу Къарбэч.

Адыгэ унагъохэм пасэм сабыибэ къызэрарыхъуэхъэштыгъэм ишыхъат Къарбэчи лъфыгыбл зэриагъэр: Аспъанбэч, Мыхъамод, Ахымэд, Зэчэрий, пшьешэхъэхэу ЦыкIу, Фатимэт ыкIи Куко. Мыхъэм ашыщуу Мыхъамод ары лэакъом икъебар тышызыгъэгъозэгъэ Москэ ятэр. Мыхъамодэ 1895-рэ ильсхэм къэхъуу, «дивизион Iэл» зыфалоштыгъэм хэтигъ, инасып къыбуути, Хэгъэгу зэошхом псаоу къыхэкIыжъ 1981-рэ ильсхэм, идунийн ехъожъыгъе нэс ичилэ щыпсэу.

Мы тхыгъэм мурад шхъялаэу илэр къыхилхэшын. Цуекъо Алый истатья къызэрэшиоу, «...лэкко тамыгъэхэм цыфхэм гушуагъэ къаотэхъэштыгъ... Цыф байхэм, пшьхэм ялэкко тамыгъэ зытешшыхъээ буракъхэр щыгъэхъ...» ТиньжъыкIэхэм, къыткIэхъуухъэр лэууххэм ялакъо итарих ашлэмэ, зэрэлэпкъэу итарих нахь бай хууц. Лъэшэу а лъэнэкъор зыштошшэгъэшшэгъонэу, ялэкко тамыгъэхэм алтыхъуухъ, къагъотыгъхэу, ятарихъ, ямхъанэ зэхажуу ныбжыкIэхэм нахьыбэ къахафуу зэрэхъуагъэм уегъэгушо.

Непэ зигугуу къэтшыгъэ Туцожхъэм лэкко тамыгъэ зэфэшхъафилл ялэу Цуекъо Алый ыгъэунэфыгъэу итхыль къыщтыгъ. Ахэм джыри зы къахэхъуагъ. Шыпкъэр плюштмэ, а зы лэекъуацIэр зыхыхъэрэм ялэкко тамыгъи зэфэдэштэу къыпшшыгъ юфым ушымыгъуазэмэ. Алыг къызэрэхъигъэштыгъэу, «Бэмэ хагъэунэфыкIырэр лэлэкко бэдэдэмэ... тамыгъэ пчагъэ зэрэлж ары. Тхаклор зямыгъэ лэхъянам цыфхэм ялэкко тамыгъэ лэлэкэдээз мэхъянэ ратыштыгъ». Етлани шIеныехъэлжъым къыхегъэшы лэакъохэм ашыщхэм тамыгъи 8-м, 20-м ехъухэр зэрэлхэр. Мары непэ зигугуу къэтшыгъэ Туцожь

Темирлан Темирланов		Киб.	Темирлан Темирланов		Киб.	7	7	7	Чор.
Темиркан Темирканов		Киб.	Тен Тенов		Киб.		Киб.		Тенжиз Тенжизов
	Тендерико Тендерико	Киб.	Тендерико Тендерико		Алар.	Тендерико Тендерико	Киб.	Тендерико Тендерико	Тендерико Тендерико
Туев Туев		Киб.	Туев Туев		Киб.	6	6	6	Туев Туев
Тено (Тено) Тенев		Алар.	Тено (Тено) Тенев		Алар.	Тено (Тено) Тенев	Киб.	Тено (Тено) Тенев	Тено (Тено) Тенев
Тилье Лыши Лышиков		Алар.	Тилье Лыши Лышиков		Алар.	Тилье Лыши Лышиков	Киб.	Тилье Лыши Лышиков	Тилье Лыши Лышиков
Токи Токиев Токиев		Киб.	Токи Токиев Токиев		Киб.	Токи Токиев Токиев	Киб.	Токи Токиев Токиев	Токи Токиев Токиев
Толбак Лыбак Лыбаков		Киб.	Толбак Лыбак Лыбаков		Киб.	6	6	6	Толбак Лыбак Лыбаков
Толбак Лыбак Лыбаков		Киб.	Толбак Лыбак Лыбаков		Киб.	6	6	6	Толбак Лыбак Лыбаков
Толбак Лыбак Лыбаков		Киб.	Толбак Лыбак Лыбаков		Киб.	6	6	6	

Гъашшэм ыпсыхъэгъэ цыф

Пекин щыкъогъэ Олимпиадэм урым-рим бэнэнымкээ чемпион щыхъугъэ Хъущт Аслъанбек апэу Шэхэклэй кызэкъом илахъылхэр шлехэу кыгъотыгъэх. Хъущт лаакъом щышхэу нэбгырэ 50-м ехъухэу къуаджэм дэсхэр зэкломи хүнэу ашт кыпэгъокыагъэх. 2008-рэ ильэсийм олимпийскэ джэгунхэу Китайм щыкъуагъэхэм апэрэ дышъэ бгъехалхъэр кынщизыхъыгъэр Аслъанбек.

Къуаджэм кызэсийм апэ ашт ишлэп пытэу зыбубытыгъагъэр лаакъом щыш Хъущт Заур ары. Лаакъом изакъоп, чылэм дэсхэри кызэхэхъэгъагъэх, гүнэгъу къуаджэхэмийн цыфхэр къарыкъыагъэх. Бэрэ зэжэгъэхэх хъакъем агу зэлхүгъэх, пэгъокыгъэх, агъашуагъ ѹкыниагъушуагъ.

Шэхэклэхэм хъакъем маклэп къафакъорэр, Тыркуем, Израиль, Сирием, Иорданием, Швейцарием, США-м, нэмьик хэгъэгүхэми къарыкъыхэрэр щахъеклагъэх, ау ахэм зэклэми анахьбэу зэжагъэхэр олимпийскэ чемпионену Хъущт Аслъанбек. А мафэр зэклэми агу къинэжъыгъ, ялыягъеу хъугъэх.

Заур и Іэнэ шыгъ

Хъакъем ляаплэм икъекъогъу яшыпкъеу зытырагъэпсыхъэгъагъ. Хъущт Заур ишагу йанэхэр щышагъагъэх, орэд мацэхэр дэлукъыщыгъэх, ансамблэу «Шапсыгъэм» икъэгъэльэйонхэм ялпъыштыгъэх. Нанхыжъхэр йанэм ыпшъекъ щыш-

сыгъэх, къуаджэм дэсхэр ахэм къагосыгъэх, ныбжыкъэхэр нахь апчэйжагъэх.

Заур иунагъо хъакъем зэршыпэгъокыхэрэр Шэхэклэй, Шъачи, нахь пэйудзыгъэ чыпилэхэм ашыпсэухэрэми дэгъоу аштэ. Къоджэ туризмэр зэхищэнэу зыригъэжъагъэх үүж цыфхэм узэрэпэгъокыщыр, зэрэпхакълэштхэр, зэрэбгээрэзштхэр ильэс пчагъагъэм зеритээфагъэх. Адыгэхэр хъакъем кызэрэдекъокыхэрэр ашт бизнес ѿшыгъ, зыгъэпсэфын пэ зэхэтэу «Мэздахэр» къынзэлихыгъ.

Адыгэ къуаджэхэм къадэхэрэх хъакъэхэри зыгъэпсэфакъохэри зыхэлжъэхэрэ «вечеринкэхэр» апэу зэхэззыщхэу зыгъэжъэгъагъэхэм ашыт. Ахэр джы лъэпкъ пчыхъэзэхахъе хъугъэх, ахэм къякулэхэрэм шапсыгъэхэм ятарихъ, якультурэ, ялъэпкъ зэхэтикъэхэр зыфедэхэр къафалуатх, къащаагъэльягъо, агъеччыхъ.

Зекъохэр хъакъэх

Этнотуризмэм зыригъэушьомбгынум пае Заур ишагу залишхом къиготхэу кафе, ресторан, хъакъем ѿки музей щигъэпсигъэх. Зыгъэпсэфын го

мээ фабэхэм мыш узщитысын чыпилэ йанэхэм ямынэу мэхъу. Заур изыгъэпсэфын пэ зэхэт къалэу Шъачэ къыхиубытэхэрэмкэ анахышиоу алтыгъа. Къалэм ипащхэм, туристическэ хызметэм испециалистхэм ашт уасэ къыфашы, иоф зэрээхишаагъэр зэрагъэльэгъунэу ѿки зэрагъэшэнэу цыфхэр къыфэклох.

Хъущтхэм яшагу хъакъем чещи мафи иоф ештэ. Ренэу цыф купхэр, зыгъэпсэфакъохэр, зэнэбджэтуу ныбжыкъэхэр мыш рагъэблагъэх, хъакъем зэрэфшэштшэш къадеклох. Анахыу Шэхэклэй къэхонхэр йэкъыг хэгъэгүхэм къарыкъыг цыфхэр ары зикласхэр.

— Мыш фэдэ щагу зэтегъэпсыхъагъэ егъашэм слъэгъутээп, — elo Стамбул къыкъыгъе адвокатэу Натхъо Джахъфар. — Хабзэ хэльэу зэгъээзфагъ, акыл хэльэу зэгъэкугъэ, пльэгъурэр зэклэ гээгъоньы. Шъачэ щыпсэухэрэми ихъакъэхэмийн адигэмэ якультурэ зэрагъэльэгъоу, яшэн-зэхэтикъэхэр ашо гэштэгъонхуу нэйуасэ зыфашими сшагъэп. Лъэпкъ зэфэшъяфхэу Шъачэ щыпсэухэрэм азифагу зэмзэгъынгъэ зэримылтыр Хъущтхэм яшагу-зыгъэпсэфын пэ щызэхэшоштэ.

Шу ши, псым хадз

Хъущт Заур шу зыштэу дунам тетхэм ашыт. Къуаджэм ѿки районым щагъэцэкъэрэ иофыгъохэм ахэлажъэ, иштуагъэ аргъэхъ.

— Цыфхэм шъхэкъэфенитъе кызэрэфашырэр Заур ежъ-ежъирэр къылэжъигъэ щыт, — джары зэрильтэрээр шапсыгъэ Адыгэ Хасэм итхаматэу Клакъыху Мэджидэ. — Ильэс заулэкэ узэктээбэжжымэ, ашт медалэу «За вклад в общественную и политическую жизнь города Сочи» зыфилорэр кыфагъэшьошагъ. Заур ары Шъачэ ичыпилэрийн лъэпкъ итхаматэу апэрэу хадзгъэр.

Шэхэклэй чыпилэ зыгъэорын шэжжын пэ ипащхэм ишагу Шъыжъ Мурати Заур уасэ зэрэфашырэр, бэрэ къуаджэм ифэнхэхъягъэхэр дэгъэзэжъыгъэхэнхэм зэрхэлажъэрэх кыншагъэх.

— Заур, гистэуми апэу, лэжъекъохху. Ильэсийбэ хъугъэх къоджэ проектхэм ягъэцэкъэн кызыхэлажъэрэр. Ар цыфхэм зэрэфынтийр, иоф зеригъэцакъэрэр, шүшнэйр зэрээччимыгъупшэрэр ныбжыкъэхэмийн щысэтехын пэ щытыхъ.

Ныбэ Анзор.

Сурэтхэм архытхэр: Хъущт Заур (сэмэгумкэ ѿки); зыгъэпсэфын пэ «Мэздах»; Заур (сэмэгумкэ ялонэрэр) икъоджэгъуухэм ахэт; «Мэздахэм» ишагу ѿки чыпилэ.

Уасэм мыгъэ къыхэхъуагъ

Социальнэ страхованиемкэ Фондым ибюджет къыдыхэлтыгэй бзыльфыгъэ лъэримыхъэхэмрэ сабый къехъугъакхэмрэ яфэло-фашихэр зерагъецакхэмрэ пае медицинэ учреждениехэм сертификатэу аратырэм мыгъэ СОМЭ МИН Къыхэхъуагъ.

Сабый къызыфхъунеу щыт ныхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэнэм ыкли ахэм консультациехэр афызэхэгъэнхэм атегъепсыхъэгъэ психологическе ыпсыгъэгоу медицинэ учреждениехэм къащаратыщым а ахьщэр пэуягъэхъащ.

Программэу «Родовой сертификат» зыфиорэр лъягъэр къэухъумэгъэнир» зыфиорэм изы лъеныкъо шъхъалхэм ашыц ыкли 2006-рэ ильэсэм щилэ мазэм и 1-м къыщегъэжъагъеу пхыращи. Мы программэм бзыльфыгъэ лъэримыхъэ пэпч амал реты зыфее бзыльфыгъэ консультациемрэ сабир къызыщыхъуущт унэмрэ ежъ-ежъырэу къыхихынхзу, зыщлыримыхъэхъэхъанни, къэлэццыкъур къэхъу зылукъи, аш ылукъи ишыкъэ медицинэ ыпсыгъэгоу аратырэмкэ, къэлэццыкъур ыныбжь ильэс охъуфе нэс медицинэ улпъекунхэу физэхашхэрэмкэ хъардхэм апэлхуащт мылькур къызэрартупшыре шыкъем ехыллагъ» зыфиорэм фашыгъэ зэхъокыныгъэхэм адиштэу зигугуу къэтшыгъэ сертификатыр зэраторэ медицинэ учреждениехэм ахьщэу алыклем сомэ мин хэхъуагъ.

Социальнэ страхованиемкэ Фондым Адыгэ Республикомкэ иргеон къутам

Афанасий лажъэ илэ

Блэкыгъэ тхъамафэм Хъаджыкъо къушхъэ токэ зэжкуум псэушхъэхэм яыгыгыпэу щыэм мышъэу щаыгыр къидекли, сабый цыкъум къитебэнагъэу къебархэр къеклокыгъэх, социальнэ хъитыуми къирахъэхъагъэх.

Аш фэдэ гумэкыгъо щылагъэмэ зэрагъэшлэнэу вольерим төвагъэхэм хүтээ-шлэгъэ дэй зэрэшти

циеми къебарыр зэрэмышъыпкъэр, псэушхъэр цыфхэм къатебэнэн зэrimылтэкыищтыр къышаушихъатыгъ.

Цыфхэм зигугуу ашыгъэ мышъэр Афанасий ары. Ар бэшлагъэп Хъаджыкъо къызашагъэр. Аш ыпекиэ Краснодар дэт унхэн ящагу горэм гүччычкэ къэшхъэгъэ клеткэм исэу мазэ фэдизэрэ цыфхэм агъэшхагъ. Бэмэ шхын къыфахыгъ, епльянхэу къаклощтыгъэх, ау зыми къифильгъэп ыкли къитебэнагъэп.

Мышъэм зы нэбгыри зэrimыгъэгумэкыгъэр УФ-м хэгъэгу клоцлофхэм и Министерствэ икъутамэу Мьеекъопэ районны щыэмии къышуихъатыгъ. Мыш фэдэ ыпекиэ полицием иофишлэхэм къызэрямыджахъээр ыкли «Ипсыгъэгоу псынкъэм» зи къышэртемиуагъэр къацуягъ.

Афанасий вольерим дэс псэушхъэхэм ясагь. Ар зыльэгъэу зышлонгъохэр ыдэж къонхэурагъблагъэх.

(Тикорр.)

Хэбзэухъумаклохэм къаты

Сакъыныгъэ къизхэжъугъаф

Къебархэу ыпкэ зыхэмийхэр къызэрхъэхэрэ интернет-сайтхэм яамалхэр къызфагъэфедэхээзэ бзэджашлэхэм цыфхэр бэрэ зэрагъапцэхэрэр, аш къыхэкыкъэ хэти сакъынгъэ къызхигъэфэн зэрэфаер Адыгэим хэгъэгу клоцлофхэм и Министерствэ икъулыкъушлэхэм шуугуу къагъэкыжы.

Цыфхэм ыгу рихыгъэ фэш онлайн-тучаным продукциер ыщэфынным исчэт пэшорыгъэшъэу

гъэпсыщтмэ, сида фэгъэктэнным имхъянэр?

ДЖЭУАП: 2018-рэ ильэсэм ичээпьюгъу мазэ законэу къидэгыгъэм пенсием зыщыкъоштхэ ныбжым зэхъокыныгъэхэр фишыгъэх. Арэу щытми, ыныбжь нэмисызэ ильэс иофшлагъэу исэнхэхат ишыклагъэхэр ригъэкугъэхэм, пенсием клонеу фитынгъэ зиэгъэ купхэр къенэжьгъэх. А ильэс иофшлагъэ пчагъэу нахыпеклэ законым зыщыдэлтэгъагъэхэм аххуагъэл.

Пенсием зыщыкъоштхэ ныбжъэу законыкэм щыгъэнэфагъэм къэралыгъор игъорыгъо зэрэтехэрэ зэкэри щыгъуз. Аш къызэрэшыдэлтэгъэ тетэу, 2019-рэ ильэсэм зыщыкъулагъэу къэлэгъяджэхэр, врачхэр ыкли артистхэр пенсием зыщыкъоштхэ ныбжыр игъорыгъо лъэкуюат. Гүшүэл пае, ишыклагъэ ильэс иофшлагъэхэр 2019-рэ ильэсэм ригъэкугъэхэм, мэзихкэ, къинхэгэ 2020-р арымэ, ильэрэ ныкъорэкэ нахь класэу пенсиер афагъэпсүйт. Къэлэшт 2021-рэ ильэсэм иофшлагъэ ильэсхэр изыгъэкухэрэр ильэсити, 2022-м изыгъэкухэрэр ильэс 4-кэ нахь класэу пенсием клоштхэ.

Нахыпеклэ пенсием зыщыкъоштхэ ныбжъэу гъэнэфагъэм нэсынхэкэ джыри ильэс 5 илэу къэлэгъяджэхэм пенсиер агъэпсын альэкыищтыгъ. Джы зэрэхуагъэмки аш тетэу къенэжы.

УФ-м Пенсиемкэ ифонд и Къутамэу АР-м щыэм ипрес-къулыкъу

ахьщэр ригъэхъан фае. Ар бзэджашлэхэм къызфагъэфедээзэ бэхэр агъалцэх.

Мыекуялэ щыпсэурэ хуульфыгъэ ныбжыкъэм автомобиль ыщэфын гүхэль илэу сайт горэм ихьагъ, ишыклагъэ къэбарри къырихыгъ. ыгу рихыгъэ машинэр зыщэрэ хуульфыгъэм телефонимкэ дэгүчилагъ, пэшорыгъэшъэу сомэ мини 5 исчэт фыригъэхъагъ. Нэужым бзэджашлэхэм телефонир къылэтижьгъэгъ.

Мыш фэдэ шыкълер къызфагъэфедээзэ, ильэс 42-рэ зыныбжь хуульфыгъэу республикэм икъелэ шхъалэ щыпсэурэри агъэпцлагъ. Аш чэнаагъэу ышыгъээр сомэ мин 34-рэ мэхъу.

Адыгэим хэгъэгъу клоцлофхэм и Министерствэ ипрес-къулыкъу

Атлетикэ онтэгъур

ЯЛЬЭГАПІЭ ФЭКІОХ

Урысыем иныбжыкіхэм атлетикэ онтэгъумкіэ язэнекъоку къалеу Старый Оскол щыкыагь.

Ильэс 15 – 18 зыныбжыхэм язэлукіхъу-хэм Адыгэ Республикаем щышхэр ахэлэжьагъэх. Тибатыр нэбгыриту Урысыем спортымкі имастер зэрэхуугъэм тигъегу-шыагь.

Инэм щапуగъэ Артем Горловыр, кг 73-рэ, щылычым зебзным, шыкіеу рывокым рекорд щигъеуцугь. Рывокым килограмми 125-рэ, толчокым кг 144-рэ къашыти, тыжыныр къыдиҳыгь. Рывокыми тыжыныр къышихыгь.

Тренерхэу Александр Горловымрэ Роман Казаковымрэ батыр ныбжыкіэр агъасэ.

Хъатыгъужыкъуа зыщызыгъэсэрэ Хъабый Хъусен, кг 81-рэ, джэрзыр кыфагъешшо-шагь. Рывокым кг 132-рэ, толчокым кг 158-рэ къашытигь. Тренерхэу Хъагыр Хъалимрэ Хъагыр Реджэбрэ нарт шаоу Хъ. Хъабыим илашэх.

Артем Горловымрэ Хъабый Хъусенрэ Урысыем спортымкі имастер зэрэхуугъехэм фешт тафэгушо, атлетикэ онтэгъум ильэга-пхэхэм алтынсынхэу афэтэо.

Мыекъуапэ зыщызыгъэсэрэ Елизавета

Толмачевам, кг 81-рэ, ятфэнэрэ чылпіэр къыдиҳыгь. Тренерэу Владимир Драневыр пшъашьем илаш.

— Тиньбжыкіхэм яләпәсәсәнгъэ ханъахъо, тагъегуугъэ, — къитиуагь Адыгэ

Республикэм атлетикэ онтэгъумкі испорт еджапілэ итхаматэу, спортымкі дунээ класс зиэ мастерэу Сихуу Рэмэзанэ.

Сурэтим итхэр: **Хагъэунәфыкхэрэ чылпіхэр къыдэзыхыгъехэм афэгушох.**

Волейбол

АПЭ ИШЬЫГЪЭР КЫЗЭКІЭКІОЩТЭП

Мыекъуапэ волей- болымкі изэлүхыгъэ зэнекъоку бзыльфы- гъехэри, хульфыгъэхэри хэлажъех.

Бзыльфыгъехэр команди 7 мэхъух. Апэрэ чылпіэм фэба- нэхэрэм ашыщын ПФР-р ыкли МГТУ-р. Бләкыгъэ зыгъепсөфы- гьо мафэм командэхэр зэлукла- гъех. МГТУ-м апэрэ едзыгъюм 25:17-у теклоныгъэр къышыд- хыгь. ПФР-м иешлаклохэу Елена Омельяновамрэ Екатерина Пяки- наамрэ штобжхэр къатещагъехэр зэнекъокум яшылпкэу хэлэжъен- хэ амьльякіеу чылпіе ифагъэх. ПФР-м итренерэу Күлэ Аскэр- бый зэхъокыныгъехэр командэм фишигъэх, ешлаклохэм язегуры- лонгъэ хагъэхъонымкі зэхэшэн тофыгъохэр ыгъэцэлгагъех.

Къыкілельыкогъэ едзыгъохэр зэраухыгъехэр: 25:16, 25:22-рэ, 25:23-рэ. Пчагаагъэр 3:1-у

ПФР-м теклоныгъэр къыди- хыгь.

Спорт еджапіеу Джэнчэтэ

Султлан ыцэ зыхырэм икоманди зэкі иешлэгүхэм теклоныгъэр къашыдхыгь. Тхъаумафэм спорт еджапілэмрэ ПФР-мрэ зэдешлэ- Ѣщых, теклоныгъэр къыдэзыхырэр алерэ чылпіэм нахь пэблагъэ хуущт.

Пенсиехэмкі фондым икомандэ анах дэгъоу ешэ, тренерэу Күлэ Аскэрбыр зэлкілгъу пэпчь ешлаклохэр дэгъоу фөгъэхъазырьых, — къитиуагь Мыекъуапэ иад- министрации физкультурэмкі ыкли спортымкі и Комитет илаш- Ѣу Дмитрий Щербаневым. — Зэнекъокум хэхъэрэ зэлукігъу- хэр гъешэгъонэу маклох, цыфы- бэ ялты.

Хульфыгъехэм язэнекъоку «АГУ-Мары», «Мыекъуапэ», «Мыекъуапэ-Нарт» нахь къышыхэшых. Зэнекъокур мэзаем икэух ма- фэхэм зэфашыжыщт. Аужыре мафэхэм анэс хагъэунәфыкырэ чылпіхэм командэхэр афэбэ- Ѣщых.

Сурэтим итхэр: **ПФР-м ико- манд.**

Урысыем изэнекъоку

Мыекъуапэ щэкіо

«Динамо-МГТУ» Мыекъуа- пэ — «Элвари-Сахалин» Кы- блэ-Сахалинск — 3:2.

Республикэ спорт Унэшхоу «Ошутенэм» щизэдешлэгъех.

Адыгеим иешлаклохэм зэлук- гъур дэгъоу аублагъ. Пчагаагъэр

2:0-у ешлэгъур къахыщтыгь, ау едзыгъуитур «Элвари-Сахалин- ным» ыхъыгь. Я 5-рэ едзыгъюм «Динамо-МГТУ-м» теклоныгъэр къышыдхыгь.

Тыгъуасэ командэхэр ят- нэрэу Мыекъуапэ щизэдешла- гъех.

Щылэ мазэм и 30 — 31-м «Динамо-МГТУ-р» «Зоркий» Красногорск Мыекъуапэ щылу- кішт. Мэзаем и 2 — 3-м «Вол- жанин» Кострома тикъалэ ще- шлэшт.

— Я 7-рэ чылпіэм «Динамо- МГТУ-р» щыл, — къитиуагь тренер шхъяаэу, Адыгэ Республикаем изаслуженнэ тренерэу Павел

Зборовскэм. — Урысыем волей- болымкія иашшэрэ купэу «Б-м» щыклохэм зэнекъокум тыхэлажье. Ешлэгүхэм ялты зыштоигъохэр спорт Унэшхоу «Ошутенэм» къетэгъэблагъэх.

Нэкүубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Зэхэзыщагъэр ыкИ къыдэзы- гъэкырэр: Адыгэ Республикаем лъэпкъ Йофхэмкі, Іэкыб къэралхэм ашы- псэурэ тильэпкъэ- гъухэм адьряиэ зэпхы- ныгъэжмкі ыкИ къэбар жууцъем иамалхэмкі и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ- шыэр: 3850000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приимнэр: 52-16-79, Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кіэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкі 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээу, шрифтыр 12-м нахь цыкынену Ѣщтэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэктегъекложых. E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр: Урысые Федерацием хэутын Йофхэмкі, тел- радиокъэтын- хэмкі ыкИ зэллы- йысыкі эмалхэмкі и Министерствэ и Темир-Кавказ чылпігъэоры- шшап, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухаутырэр ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкімкі пчагъэр 4885 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 259

Хэутынм узцы- кээтхэнэу Ѣит уахтэр Сыхыатыр 18.00 Зыщаухаутырэр уахтэр Сыхыатыр 18.00

Редактор шхъяаэм

игуадзэр Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэкырж зыхырэ секретарыр

Жакімымкъо А. З.